

Судова експертиза в системі доказів адміністративного судочинства

Вікторія Маруніч

завідувач сектору дактилоскопічних досліджень та обліку, відділ криміналістичних видів досліджень, Закарпатський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр Міністерства внутрішніх справ України, м. Ужгород, Україна

У роботі проаналізовано правову природу судової експертизи в адміністративному судочинстві та особливості її проведення відповідно до положень Кодексу адміністративного судочинства України. Розглянуто нормативне визначення поняття судової експертизи, а також окреслено процесуальні форми її здійснення: за ухвалою суду та за ініціативою учасників справи.

Ключові слова: судова експертиза; закон; адміністративне судочинство.

Forensic Examination in the System of Evidence of Administrative Justice

Victoria Marunych

The paper analyzes the legal nature of forensic examination in administrative proceedings and the peculiarities of its conduct in accordance with the provisions of the Code of Administrative Procedure of Ukraine. The normative definition of the concept of forensic examination is considered, and the procedural forms of its implementation are outlined, namely examination appointed by a court ruling and examination initiated by the parties to the case.

Keywords: forensic examination; law; administrative proceedings.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про судову експертизу» судова експертиза — це дослідження об'єктів, явищ і процесів на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду [2].

Кодекс адміністративного судочинства (далі — *КАС України*) визначає два варіанти проведення експертизи: за ухвалою суду та на замовлення учасників процесу. Щодо першого варіанту, суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи призначає експертизу у справі за сукупності таких умов:

- 1) для з'ясування обставин, що мають значення для справи, необхідні спеціальні знання у сфері іншій, ніж право, без яких встановити відповідні обставини неможливо;
- 2) жодною стороною не наданий висновок експерта з цих самих питань або висновки експертів, надані сторонами, викликають обґрунтовані сумніви щодо їхньої правильності [1].

По-друге, учасник справи має право подати до суду висновок експерта, складений на його замовлення. Порядок проведення експертних досліджень та складення виснов-

ків експерта за результатами проведеного позасудового експертного дослідження визначається відповідно до законодавства [1].

Попри відсутність у КАС України розмежування доказової сили висновків експерта залежно від суб'єкта їх ініціювання, у судовій практиці простежується тенденція надання переваги експертним висновкам, отриманим за ухвалою суду, порівняно з висновками, поданими з ініціативи учасників справи.

Процесуальне законодавство не передбачає пріоритету одних доказів над іншими, оскільки кожен із них містить самостійні відомості та виконує визначену функцію в цій системі. Відповідно до положень КАС України, висновок експерта не має для суду наперед визначеної доказової сили й підлягає оцінці у сукупності з іншими доказами за правилами, встановленими статтею 90 цього Кодексу. При цьому відмова суду враховувати висновок експерта повинна бути належним чином обґрунтована в судовому рішенні, що узгоджується з вимогами статті 108 КАС України.

Водночас призначення експертизи за ухвалою суду зумовлює необхідність здійснення додаткових процесуальних дій, спрямованих на з'ясування доцільності використання

спеціальних знань. У процесі оцінки можливості встановлення обставин справи, суд може дійти висновку про недостатність наявних доказів, що унеможлиблює ухвалення законного й обґрунтованого рішення без залучення експерта. Таким чином, потреба в призначенні судової експертизи постає як умова ефективного виконання завдань адміністративного судочинства, а відповідний експертний висновок набуває істотного значення під час ухвалення судового рішення.

Судова експертиза в адміністративному судочинстві є важливим засобом доказування, що забезпечує встановлення фактичних обставин справи із залученням спеціальних

знань. Отримання судом процесуальних даних щодо призначення та оцінки експертного висновку сприяє ефективному виконанню завдань адміністративного судочинства.

Перелік джерел посилання

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 29.01.2026).
2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 29.01.2026).